

พระเทพรัตนกวีพระดีที่ควรบูชา

พระมหาชวัญรัก มหาวาจาโม[□]

คำว่า “บูชา” นี้ โดยมากมักเข้าใจกันแต่เพียงว่า การนำดอกไม้ธูปเทียนมาปักที่หน้าพระเท่านั้น การเข้าใจอย่างนั้นก็เป็นการถูกต้องอยู่บ้าง แต่ถูกไม่หมดทีเดียว เพราะคำว่าบูชา ตามความหมายของมงคลข้อนี้ หมายถึงการปฏิบัติ ๓ อย่าง คือ ปักคณฺหะ ยกย่อง ๑ สักการะบูชาด้วยสิ่งของ ๑ สัมมานะ นับถือ ๑ ปักคณฺหะสักการะและสัมมานะทั้ง ๓ อย่างนี้เป็นลักษณะของการบูชา ปักคณฺหะ แปลว่า ยกย่อง ได้แก่การเชิดชู เทิดทูน สนับสนุน เราเชิดชูสับสนุนใคร ก็หมายความว่าเราบูชาคนนั้น เช่นในการเลือกคน จะเป็นการเลือกผู้แทนเลือกหัวหน้า หรือเลือกประธาน หรือเลือกกรรมการ ซึ่งเป็นลักษณะของการยกย่อง เป็นลักษณะหนึ่งของการบูชาเหมือนกัน เพราะการเลือกนั้นแสดงว่า ผู้เลือกเห็นดีเห็นชอบ เทอดทูนเขาบูชาอย่างนี้เป็นการบูชาแบบปักคณฺหะ คือ บูชาด้วยการยกย่อง สักการะ บูชาด้วยเครื่องสักการะ คือหมายถึงบูชาด้วยการแสดงออกมาภายนอก ประกอบด้วยอุปกรณ์บางอย่าง เช่น ธูปเทียน ดอกไม้ และอื่น ๆ ตามความนิยม ของที่ใช้ประกอบในการบูชาเหล่านี้ รวมเรียกว่า “เครื่องสักการะ” คำว่า “สักการะ” แปลว่า เครื่องประกอบพิธีการ สัมมานะ แปลว่า นับถือ คือยอมรับนับถือ หมายถึง ถือเอาเป็นคติเป็นแบบอย่าง เป็นลักษณะของการบูชาอย่างหนึ่ง

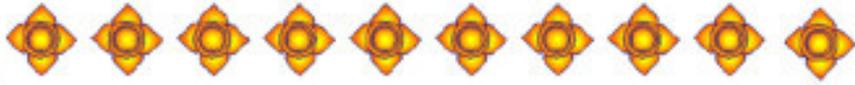
ก็บุคคลควรบูชา ชื่อว่า ปุชนียะบุคคล หรือ ปุชไนยะบุคคล จัดตามลำดับชั้นได้ดังนี้

พระพุทธเจ้า ชื่อว่าทรงเป็นปุชนียะบุคคลของพุทธบริษัท เพราะทรงประกอบด้วย พระปัญญาคุณ พระบริสุทธิคุณ พระกรุณาคุณ และทรงตั้งพระศาสนา ประกาศสัจธรรม บัญญัติพระวินัย ให้ประชาชนเว้นสิ่งที่ควรเว้น และประพฤติสิ่งที่ควรประพฤติ

พระสงฆ์สาวก ชื่อว่าเป็นปุชนียะบุคคลของพุทธศาสนิกชน เพราะประกอบด้วยคุณความดี คือ เป็นผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติตรง ปฏิบัติเป็นธรรม ปฏิบัติสมควร เป็นนาบุญของโลก และนำสืบต่อพระพุทธศาสนาโดยลำดับ

มารดาบิดา ชื่อว่าเป็นปุชนียะบุคคลของบุตรธิดา เพราะประกอบด้วยคุณความดี คือ ให้กำเนิดและเลี้ยงดูมาตั้งแต่เล็กจนเติบโตใหญ่ และยังบำเพ็ญกรณียะหน้าที่ของตนอีก ๕ ประการ คือ ห้ามไม่ให้ทำความชั่ว ๑ ให้ตั้งอยู่ในความดี ๑ ให้ศึกษาศิลปวิทยา ๑ หากรยาสามีสมควรให้ ๑ มอบทรัพย์สมบัติให้ในสมัย ๑ และเป็นพระพรหม พระบูรพเทพ พระบูรพาจารย์ พระอาหุไนยะบุคคลประจำชีวิตของบุตรธิดา

[□] ป.ธ.๘,ร.ป.ม.,ก.ศ.ม.,รักษาการรองผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช

ครูอาจารย์ ชื่อว่าเป็นปูชนียบุคคลของบุตรธิดา เพราะประกอบด้วยคุณความดี คือ เป็นผู้ประสาทศิลปวิทยา และบำเพ็ญกรณียะอันเป็นหน้าที่ของตนอีก ๕ ประการ คือ หนึ่ง หนึ่ง ให้เรียนดี ๑ บอกลิลปวิทยาให้สิ้นเชิงไม่ปิดบังอำพราง ๑ ยกย่องให้ปรากฏในเพื่อนฝูง ๑ ทำความป้องกันในทิศทั้งหลาย ๑

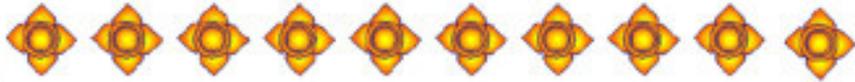
หัวหน้าผู้บริหารงานในตำแหน่งต่ำและสูง ชื่อว่าเป็นปูชนียบุคคลของผู้ใต้บังคับบัญชา เพราะเป็นผู้ประกอบด้วยคุณธรรมของผู้หลักผู้ใหญ่ อันได้แก่ เมตตา ความรักใคร่ ปรารภนา จะให้เป็นสุข กรุณา ความสงสารคิดจะช่วยให้พ้นทุกข์ มุทิตา ความพลอยยินดี ในเมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาได้ดี อุเบกขา ความวางเฉย คือ วางใจเป็นกลางออกห่างจากอคติธรรม มีจิตใจอ่อนโยนไม่แข็งกระด้าง มุ่งบำบัติทุกข์ บำรุงสุขแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

พระมหากษัตริย์ ชื่อว่าเป็นปูชนียบุคคลของพสกนิกรทั้งปวงที่จงรักภักดี เพราะทรงประกอบด้วยคุณความดี คือ ทรงเป็นประมุขของชนทั้งชาติ และทรงไว้ซึ่งทศพิธราชธรรม ๑๐ ประการ คือ พระราชทานวัตถุแก่บุคคลที่ควรได้รับ ๑ ทรงสังวรระวังรักษาพระอาการกาย วาจา ใจ ให้สะอาดปราศจากโทษ ๑ ทรงสละไทยธรรมบรรเทามัจฉริยโลก ๑ พระอภัยาคัย ประกอบด้วยความซื่อตรง ๑ พระอภัยาคัยอ่อนละมุน ๑ ทรงบำเพ็ญกุศลวัตรเผาผลาญอกุศล วิตถ ๑ ไม่ทรงเกรี้ยวกราดมีพระเมตตาเป็นนิสัย ๑ ไม่ทรงเบียดเบียนใครมี พระกรุณาเป็นนิสัย ๑ ทรงมีพระหฤทัยดำรงมั่นในขันติธรรม ๑ ทรงรักษายุติธรรมไม่ใ้แปรผันจากสิ่งที่เที่ยงที่ตรง ๑

อีกประการหนึ่ง วัตถุที่ควรบูชา เรียกว่า ปูชนียวัตถุ ก็นับเข้าในมงคลข้อนี้ ปูชนียวัตถุ นั้น ได้แก่ วัตถุที่ควรบูชาที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ซึ่งประมวลลงในพุทธเจดีย์ ๔ ประการ คือ ธาตุเจดีย์ เจดีย์คือ พระบรมสารีริกธาตุ และพระธาตุสาวก ๑ บริโภคเจดีย์ เจดีย์คือสังเวชนียสถาน ๔ แห่ง ได้แก่ สถานที่ประสูติ สถานที่ตรัสรู้ สถานที่แสดงปฐมเทศนา และสถานที่ปรินิพพาน ตลอดถึงพุทธปรีชาและต้นพระศรีมหาโพธิ์ ๑ ธรรมเจดีย์ เจดีย์คือพระไตรปิฎกคัมภีร์พระธรรมที่จารึกไว้ในใบลาน ที่พิมพ์เป็นเล่ม ตลอดจนคำสั่งสอนที่จารึกในแผ่นศิลาและอื่น ๆ อุเทสิกเจดีย์ เจดีย์คือพระพุทธรูป รอยพระบาทและรูปพระสงฆ์สาวก ๑ ทั้ง ๔ ประการนี้ จัดเป็นปูชนียวัตถุ วัตถุควรบูชา นอกจากนี้ไม่จัดเป็นปูชนียวัตถุ

การบูชานั้นมี ๒ อย่าง คือ บูชาด้วยสิ่งของ มีดอกไม้ ธูป เทียน เป็นต้น เรียกว่า อามิสบูชา ๑ บูชาด้วยการเชื่อฟังปฏิบัติตามคำสั่งสอน เรียกว่า ปฏิบัติบูชา ๑ บรรดาบูชาทั้ง ๒ อย่างนั้น ในวาระนี้จะพรรณนาอามิสบูชาก่อน

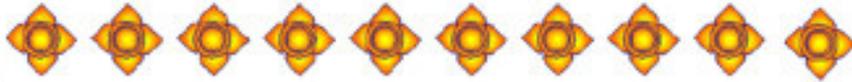
และการบูชาที่จะกล่าวถึง คือ การบูชาพระสงฆ์ เพราะว่าพระสงฆ์ถือได้ว่าเป็นตัวแทนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ต่อจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นผู้ประพฤติปฏิบัติชอบ และเป็นผู้ถ่ายทอดหลักธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม

พุทธเจ้า พระสงฆ์เป็นผู้แนะนำทางสว่างให้เกิดกำลังใจที่ทำให้จิตใจเข้มแข็งขึ้น ด้านกิริยามารยาท เป็นผู้นำและเป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุคคลทั่วไป ผู้ที่ตกทุกข์ได้ยาก ในอดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน พระสงฆ์หลายรูปได้ทำคุณประโยชน์ให้กับสังคม และประเทศชาติเสมอมาทั้งทางตรงและทางอ้อม พระสงฆ์จึงมีคุณค่าและคุณประโยชน์อย่างมากมาย เป็นที่พึ่งทางใจกับบุคคลทั่วไป เป็นที่เคารพ กราบไหว้บูชาของพุทธศาสนิกชนตลอดมา เป็นผู้นำทางสังคมที่ประชาชน ควรเคารพ ศรัทธา เป็นผู้นำทางคุณธรรม เป็นปูชนียบุคคล ซึ่งทางดำเนินชีวิตที่ดี พระสงฆ์จึงเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ ควรสนับสนุนเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ประวัติชีวิตและคุณงามความดีของพระสงฆ์เหล่านี้ให้ แพร่หลายเป็นแบบอย่างแก่สังคมสืบไป

ในจังหวัดพิษณุโลกของเราก็มีพระภิกษุที่มีชื่อเสียงหลายรูป และเป็นผู้ที่ได้ทำคุณงาม ความดี และทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา ในการเผยแพร่หลักธรรมคำสั่งสอนต่างๆ ของ พระพุทธศาสนา และเป็นผู้ประพฤติปฏิบัติชอบ ตลอดจนได้ทำคุณประโยชน์ต่อสังคมในทุกๆ ด้าน พระเทพรัตนกวี (บารุง มากก้อน) ก็เป็นพระภิกษุที่ได้ทำคุณงามความดี ทำคุณประโยชน์ ต่อพระพุทธศาสนา และจังหวัดพิษณุโลกของเรา ท่านนับว่าเป็นปูชนียบุคคลที่สำคัญอย่างยิ่งใน จังหวัดพิษณุโลก เพราะท่านได้สร้างผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมในลักษณะต่างๆ ไว้มากมาย จนได้การยกย่องเป็นพระภิกษุตัวอย่างจากหน่วยงานหลายหน่วยงาน ท่านจึงเป็นพระภิกษุรูปหนึ่ง ที่เราควรจะยกย่องให้เป็นพระดีที่เราควรบูชา

พระเทพรัตนกวี (บารุง มากก้อน) เป็นพระเถระที่มีบทบาทสำคัญยิ่งคนหนึ่งในการ ส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและการพัฒนาชุมชนตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน อำเภอ จังหวัด และ ประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานด้านการศึกษาท่านได้จัดตั้งโรงเรียนสาธิตวิทยาลัยสงฆ์พุทธชิน ราช ใน พ.ศ. ๒๕๔๑ ทุกชั้น ทุกระดับให้เรียนฟรี ระดับมัธยมศึกษาจัดให้มีสมุดหนังสือ ฟรีทุกรูป จัดตั้งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษา วัดพระศรีรัตนมหา ธาตุมหาวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ใน พ.ศ. ๒๕๔๑ เพื่อให้พระภิกษุ สามเณรในจังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดใกล้เคียงได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น นอกจากนั้นท่านยังได้ สนับสนุนในด้านทุนการศึกษาเพื่อการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกทั้งในและนอก ประเทศ ด้านการพัฒนาชุมชนด้านต่าง ๆ อีกมาก เช่น ด้านการส่งเสริมการศึกษาของโรงเรียน ต่าง ๆ ในจังหวัดพิษณุโลก ทั้งด้านทุนการศึกษาและอุปกรณ์การเรียน การสอน สมทบทุนสร้าง ห้องสมุด “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ด้านการพัฒนาสาธารณสุข ชุมชนสมทบทุนสร้าง “อาคารหลวงพ่อพระพุทธชินราช” (ตึกอายุรกรรมและสงฆ์อาพาธ” ณ โรงพยาบาลพุทธชินราชจังหวัดพิษณุโลก ด้านการส่งเสริมอาชีพชาวบ้าน เป็นต้น จนทำให้ ท่านมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักในด้านศิลปวัฒนธรรม ท่านได้ทำการบูรณะปฏิสังขรณ์ ถาวรวัตถุต่าง ๆ อันมีค่ายิ่งในวัดพระศรีรัตนมหาธาตุมหาวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยได้รับ

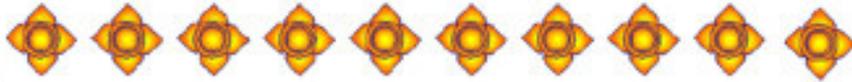

ปริญญาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษาจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงครามพิษณุโลกและปริญญาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ จากมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตน มหาธาตุ วรมหาวิหาร จังหวัดพิษณุโลกและรองเจ้าคณะภาค ๕ ด้วยเหตุผลต่าง ๆ ชีวประวัติและผลงานของพระเทพรัตนกวี (บารุง มากก้อน) จึงเป็นเรื่องที่ควรศึกษาอย่างยิ่ง เพราะนอกจากจะทำให้ทราบประวัติชีวิตและผลงานของท่านอย่างละเอียดโดยตรงแล้ว ยังเป็นการช่วยเผยแผ่ถึงเกียรติคุณของท่านได้อีกท่านหนึ่ง ในฐานะพระเถระที่ได้สร้างคุณประโยชน์ไว้แก่ พระพุทธศาสนาและสังคมมากมาย อีกทั้งได้เป็นแบบอย่างแก่คนรุ่นหลังได้เป็นอย่างดี

พระเทพรัตนกวี (บารุง มากก้อน) มีนามเดิมว่าบารุง มากก้อน เกิดเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๘๐ ที่บ้านเลขที่ ๓๖ หมู่ที่ ๓ ตำบลมะขามสูง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก บิดาชื่อ นายล้วน มากก้อน มารดาชื่อ นางเหรียญ มากก้อน มีอาชีพกสิกรรม มีพี่น้องร่วมบิดามารดาทั้งสิ้น จำนวน ๕ คน เป็นหญิง ๓ คน ชาย ๒ คน ดังนี้

๑. นายเจริญ มากก้อน (ถึงแก่กรรม)
๒. นางประมวล เหรียญม่วง
๓. พระเทพรัตนกวี (บารุง มากก้อน ป.ธ.๗) เจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ
๔. นางประมุง เหนียมม่วง
๕. นางสมพงษ์ มากก้อน
๖. เด็กหญิงรำพึง มากก้อน (ถึงแก่กรรม)

เนื่องด้วยในวัยเยาว์ของพระเทพรัตนกวี (บารุง มากก้อน) มีชีวิตที่ลำบาก บิดามารดาต้องไปทำงานต่างถิ่นจึงไม่ค่อยได้กลับบ้าน ครอบครัวค่อนข้างยากจนลำบาก พระเทพรัตนกวี (บารุง มากก้อน) ด้วยบิดาและมารดาทำงานต่างจังหวัดจึงต้องอาศัยอยู่กับญาติคือ ย่าเกิด เป็นญาติฝ่ายบิดา ย่าเกิดอุปการะท่านจึงได้เรียนหนังสือที่โรงเรียนวัดทองกลางประชานุกูลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ แต่ยังไม่ทันจบท่านต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน เพราะต้องไปอาศัยกับตาอ้อมที่บ้านหัววังกร่าง และเข้าเรียนต่อในระดับชั้นเดียวกันที่โรงเรียนบ้านหัววังกร่าง จนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ แล้วไม่มีโอกาสได้เรียนต่อ ด้วยความยากจน ท่านได้ช่วยตาอ้อมเลี้ยงวัวควาย ตาอ้อมซึ่งมีความรักเมตตาหลานคนนี้มาก รู้สึกว่าหลานทุกคนได้เรียนหมดยกเว้นพระเทพรัตนกวี (บารุง มากก้อน) จึงคิดที่จะให้ท่านเอาดีทางเป็นนักเทศน์ ตาอ้อมได้นิมนต์พระนักเทศน์มาสอนท่านพระเทพรัตนกวี (บารุง มากก้อน) หัดเทศน์ให้สอนอยู่นานท่านไม่มีพรสวรรค์ในทางนี้ ตาอ้อมจึงได้เปลี่ยนให้ท่านเรียนทางธรรมแทน เรียนกับพระครูเชื้อ วัดกระบัง

(ปัจจุบันเป็นเจ้าของพิศาลธรรมภาณี) โดยได้บรรพชาเป็นสามเณร พระเทพรัตนกวี (บำรุง มากก้อน) เป็นผู้ขียนศึกษาหาความรู้จนสอบได้นักธรรมชั้นเอก สำนักเรียนวัดกระบัง มังคลาราม ตำบลหอกลอง อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก ในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ จากนั้น ท่านได้เดินทางไปศึกษาต่อที่กรุงเทพฯ โดยจำวัดที่วัดทองนพคุณ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๒ สำเร็จ การศึกษาสามัญ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๘ โรงเรียนวัดสุทัศน์เทพวราราม เขตพระนคร กรุงเทพมหานครและสอบได้เปรียญธรรม ๗ ประโยค สำนักเรียนวัดทองนพคุณ เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร

พระเทพรัตนกวี (บำรุง มากก้อน) ยังมีความชำนาญพิเศษการก่อสร้าง ปาฐกถาธรรม และเทศนาธรรม ครั้นมีเหตุการณ์คณะสงฆ์จังหวัดพิษณุโลกมีปัญหาเกิดขึ้นระหว่างพระครูปริวักับ พระครูธรรมจักรคณะพรवास จึงได้นิมนต์ท่านมาช่วยแก้ไขปัญหาโดยให้ท่านรับตำแหน่ง เลขาธิการวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดพิษณุโลก จนถึงปัจจุบันท่าน เป็นเจ้า อวาสวัด พระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดพิษณุโลก และเป็นรองเจ้าคณะภาค ๕

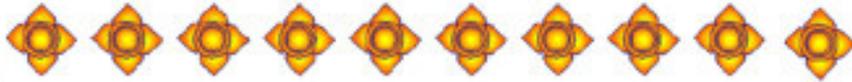
พระเทพรัตนกวี (บำรุง มากก้อน) มีผลงานทางการศึกษาที่เป็นเกียรติคุณมหาศาลต่อ ชุมชน สังคมและเป็นนักบริหารการศึกษาที่ดีเยี่ยม จากผลงานต่าง ๆ ใน พ.ศ. ๒๕๓๗ ท่านได้รับ ปริญญาครุศาสตรบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา เสนอโดย คณะวิชา ครุศาสตรวิทยาลัยครูพิบูลสงครามพิษณุโลกและใน พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้รับปริญญาพุทธศาสตรดุษฎี บัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย

พระเทพรัตนกวี (บำรุง มากก้อน) มีอายุ ๑๒ ปี ได้บรรพชา ตรงกับวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๖ พระอุปชฌาย์ พระพิศาลธรรมภาณี วัดกระบังมังคลาราม ตำบลหอกลอง อำเภอ พรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก อายุได้ ๒๑ ปี ได้อุปสมบทเป็น พระภิกษุ วันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๑ ณ พัทสีมาวัดกระบังมังคลาราม ตำบลหอกลอง อำเภอพรหมพิราม จังหวัด พิษณุโลก พระอุปชฌาย์ พระพิศาลธรรมภาณี วัดกระบังมังคลาราม ตำบลหอกลอง อำเภอ พรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้รับพระราชทานแต่งตั้งสมณศักดิ์ เป็นพระราชคณะชั้นสามัญ ใน ราชทินนามที่ “พระศรีรัตนมุนี”

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชคณะชั้นราช ในราช ทินนามที่ “พระราชารัตนมุนี”

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชคณะชั้นเทพ ในราช ทินนามที่ “พระเทพรัตนกวี”

พระเทพรัตนกวี (บารุง มากก้อน) เป็นพระเถระที่รูปร่างสันทัด ผิวขาว ในหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส บ่งบอกถึงความมีเมตตา และยังบอกถึงการเป็นผู้มีบารมี แล้วยังแฝงไปด้วยความน่าเกรงขาม สุขุมเยือกเย็น มีเมตตาต่อคนทั่วไป คอยให้โอกาสแก่คนอื่นอยู่เสมอและท่านชอบช่วยเหลือคนอื่นอีกทั้งชอบช่วยเหลือสังคมด้วย

ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา จากการสัมภาษณ์ พระเทพรัตนกวี (บารุง มากก้อน) และพระมหาสมบุรณ์ ปัญญาวุธ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดพิษณุโลก เกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และศึกษาเอกสารประกอบสรุปได้ดังต่อไปนี้

เป็นประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำ จังหวัดพิษณุโลก

เป็นรองหัวหน้าพระธรรมทูตสายที่ ๓

เป็นประธานดำเนินการ จัดโครงการการบรรพชาอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ณ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

เป็นผู้จัดให้มีการแสดงพระธรรมเทศนาประจำทุกวันพระในวิหารพระพุทธชินราช วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีประชาชนสนใจฟังครั้งละประมาณ ๘๕ – ๑๕๐ คน ตามวาระ จนถึงปัจจุบัน

เป็นผู้จัดให้มีการแสดงพระธรรมเทศนาแบบปุจฉาวิสัชนา ๒ ธรรมาสน์ และ ๓ ธรรมาสน์ ในเทศกาลเข้าพรรษาประจำทุกวันพระ ณ ศาลาพิบูลธรรม จนถึงปัจจุบัน

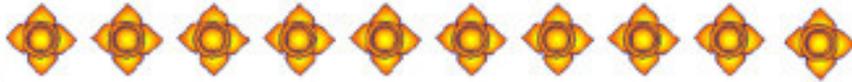
เป็นผู้จัดให้มีการแสดงธรรมเทศนาแบบปุจฉาวิสัชนาและเทศน์ทำนองแหล่ ๒ ธรรมาสน์ และ ๓ ธรรมาสน์ ในเทศกาลงานสมโภชพระพุทธชินราชเป็นประจำทุกปี ระหว่างขึ้น ๖ ถึงวันขึ้น ๑๒ ค่ำ เดือน ๓ ของทุกปี ให้มีเทศน์เฉพาะวันขึ้น ๗ ถึงวันขึ้น ๑๑ ค่ำ เท่านั้นเริ่มเวลา ๑๓.๐๐ น. เพื่อรักษาและสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีจนถึงปัจจุบัน

เป็นผู้บรรยายปาฐกถาธรรมบางวันพระ ในเทศกาลเข้าพรรษา ณ ศาลาพิบูลธรรม วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จนถึงปัจจุบัน

เป็นผู้จัดให้มีการสมათานศีล ๕ และให้โอกาสแก่นักเรียนโรงเรียนพุทธชินราชพิทยา ที่หน้าเสาดง ก่อนเข้าห้องเรียนเป็นประจำทุกวันพระ จนถึงปัจจุบัน

เป็นผู้จัดให้มีการแสดงธรรมเทศนาออกอากาศทางสถานีวิทยุ ว.พล.ร.๔ ค่ายสมเด็จพระนเรศวรมหาราช อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เป็นประจำทุกวันพระ เว้นวันมาฆบูชา วิสาขบูชาและอาสาฬหบูชา จนถึงปัจจุบัน

เป็นผู้อบรมศีลธรรมแบบหนุ่มสาวไม่โกนผมสมათานศีล ๘ แก่ประชาชน ทั่วไปในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น ๕ ธันวาคม ๑๒ สิงหาคมราชินี วัดพระศรีรัตน มหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดพิษณุโลก มีผู้ร่วมกิจกรรม ๙๐ – ๑๗๐ คน จนถึงปัจจุบัน

เป็นผู้อำนวยความสะดวกให้พระภิกษุสามเณรไปสอนพุทธศาสนา วันเสาร์และวันอาทิตย์ที่ พุทธสมาคม โรงเรียนวัดสภาน้ำมัน โรงเรียนวัดยางเอน โรงเรียนวัดยาง (มีมานะ) โรงเรียนวัด จันทร์ตะวันออก จนถึงปัจจุบัน

ได้บริจาคเงินสนับสนุนการอบรมจริยธรรมชาวบ้านโดยได้จัดซื้อถาดหลุมสำหรับใส่ข้าว และกับข้าว ๑๓ โหล เป็นจำนวนเงิน ๑๐,๑๔๐ บาท และงบจัดซื้อผ้าทำอุปกรณ์สอบจริยธรรม ชาวบ้านอีก ๑,๑๐๐ บาท รวมเป็นจำนวนเงิน ๑๑,๒๔๐ บาท (หนึ่งหมื่นหนึ่งพันสองร้อยสี่สิบ บาทถ้วน)

จัดซื้ออุปกรณ์การเผยแพร่ คือ เครื่องฉายภาพยนตร์ขนาด ๗๐ มม. พร้อมรถบรรทุก อุปกรณ์ ๑ คัน ให้กับหน่วยงานเผยแพร่พระพุทธศาสนาคณะสงฆ์จังหวัดพิษณุโลกและเก็บรักษาไว้ ณ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เป็นจำนวนเงิน ๒๕๗,๙๔๗ บาท (สองแสนห้าหมื่นเจ็ดพันเก้าร้อยสี่สิบเจ็ดบาทถ้วน)

ได้มอบเงินสนับสนุนการปฏิบัติงานของพระธรรมทูตทั่วไป คณะสงฆ์จังหวัดพิษณุโลก ทั้ง ๙ อำเภอๆ ละ ๒,๐๐๐ บาท ความเป็นจำนวนเงิน ๑๘,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นแปดพันบาทถ้วน)

ได้จัดพิมพ์หนังสือ “แนวอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมเมืองพิษณุโลก” ของวัดพระศรีรัตน มหาธาตุวรมหาวิหาร จำนวน ๓,๐๐๐ เล่ม ๆ ละ ๑๐๐ บาท เป็นจำนวนเงิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท (สามแสนบาทถ้วน)

ได้พิจารณาและมอบงบประมาณสนับสนุนการไปปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ระหว่างวันที่ ๒ - ๗ ธันวาคม พระสงฆ์ จำนวน ๑๐ รูป ณ พุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม พร้อมรถยนต์ รับ - ส่ง รวมค่าใช้จ่าย ๓,๒๗๖ บาท (สามพัน สองร้อยเจ็ดสิบหกบาทถ้วน)

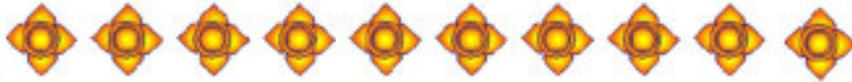
ได้มอบเงินจำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท สนับสนุนการเข้าค่ายคุณธรรมแก่โรงเรียนพุทธชินราช พิทยา ระหว่างวันที่ ๒ - ๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๘ จำนวนนักเรียน ๒๐๐ คน จัดขึ้น ณ วัด วังหิน อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

มีผู้รักษาศีลธรรม ตลอดปี ประมาณ ๕๐ - ๑๐๐ คน

มีกิจกรรมอบรมเกี่ยวกับการเผยแพร่โดยจัดให้มีการรักษาศีล ฟังธรรมปฏิบัติกรรมฐาน เฉพาะวันเสาร์ - อาทิตย์ให้มาพักค้างคืนอยู่ ณ ศาลาอเนกประสงค์ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ วรมหาวิหาร ประมาณ ๔๐ - ๕๐ คน

เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราชแห่งนี้ และผลงานอีกมากมาย

พระเทพกวี (บำรุง มากก้อน) เจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหารจังหวัด พิษณุโลก งานด้านการบริหารปกครองของท่านมีอยู่มากมายทั้งด้านบริหารวัดบริหารคู่ คณะสงฆ์

ในวัดของท่านเองและวัดต่าง ๆ ในจังหวัดพิษณุโลกงานบริหารทั้งหลายเหล่านี้ ท่านสามารถบริหารได้ด้วยดีด้วยความสงบเป็นระเบียบเรียบร้อย เพราะพระเทพรัตนกวีถึงพร้อมด้วยธรรม ๕ ประการ : คุณสมบัติของภิกษุเจ้าอาวาส คือ

๑. ธรรมของเจ้าอาวาส ประกอบด้วยธรรม ๕ ประการ คือ

- ๑.๑ เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยมารยาท ถึงพร้อมด้วยวัตร
- ๑.๒ เป็นผู้พหูสูตร ทรงไว้ซึ่งสุตะ
- ๑.๓ เป็นผู้ประพฤติขัดเกลา ยินดีในการหลีกออกเร้น ยินดีในกัลยาณธรรม
- ๑.๔ มีวาจาไพเราะ ถ้อยคำไพเราะ
- ๑.๕ มีปัญญา เฉลียวฉลาด

๒. ปิยธรรมของเจ้าอาวาส ประกอบด้วยธรรม ๕ ประการคือ

๒.๑ เป็นผู้มีศีล สำรวมด้วยความสำรวมในพระปาติโมกข์ ถึงพร้อมด้วยอาจารย์และโคจรมีปกติเป็นภัยในโทษมีประมาณน้อย สมาทานศึกษาอยู่ในสิกขาบททั้งหลาย

๒.๒ เป็นผู้พหูสูตร ทรงไว้ซึ่งสุตะ สัมสมสุตะ เป็นผู้ได้สติมาก ทรงจำไว้ซึ่งนปากคล่องในแห่งตลอดด้วยดี ด้วยทิวฐิติ ซึ่งธรรมอันงามในเบื้องต้นงามในท่ามกลางงามในที่สุดประกาศพรหมจรรย์พร้อมทั้งอรรถพร้อมทั้งพยัญชนะบริสุทธิ์บริบูรณ์สิ้นเชิง

๒.๓ เป็นผู้มึวาจาไพเราะ กระทำถ้อยคำให้ไพเราะ ประกอบด้วยวาจาของชาวเมือง สละสลวยไม่มีโทษ ให้ทราบข้อความได้ชัด

๒.๔ เป็นผู้ได้ตามความปรารถนา ได้โดยไม่ยากไม่ลำบาก ซึ่งฉาน ๔ อันมีในจิตยังเป็นเครื่องอยู่เป็นสุขในปัจจุบัน

๒.๕ ทำให้แจ้งซึ่งเจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติ อันหาอาสวะมิได้ เพราะอาสวะทั้งหลายสิ้นไปด้วยปัญญาอันยิ่งเองในปัจจุบันเข้าถึงอยู่

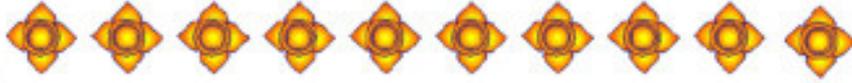
๓. อุประการธรรมของเจ้าอาวาส ประกอบด้วยธรรม 5 ประการ คือ

๓.๑ เป็นผู้มีศีล สำรวมด้วยความสำรวมในพระปาติโมกข์ ถึงพร้อมด้วยอาจารย์และโคจรมีปกติเห็นภัยในโทษมีประมาณน้อย สมาทานศึกษาอยู่ในสิกขาบททั้งหลาย

๓.๒ เป็นผู้พหูสูตร ทรงไว้ซึ่งสุตะ สัมสมสุตะ เป็นผู้ได้สติมาก ทรงจำไว้ซึ่งนปากคล่องใจแห่งตลอดด้วยดี ด้วยทิวฐิติซึ่งธรรมอันงามในเบื้องต้น งามในท่ามกลาง งามในที่สุดประกาศพรหมจรรย์ พร้อมทั้งอรรถทั้งพยัญชนะ บริสุทธิ์บริบูรณ์สิ้นเชิง

๓.๓ ปฏิสังขรณ์เสนาสนะที่หักพัง

๓.๔ ภิกษุสงฆ์หมู่ใหญ่เข้ามาแล้วมีภิกษุมาจากแคว้นต่าง ๆ ยามเข้าไปบอกพวกคฤหัสถ์ว่า ดูกรท่านผู้มีอายุทั้งหลาย มีภิกษุสงฆ์หมู่ใหญ่เข้ามาแล้วมีภิกษุมาจากแคว้นต่าง ขอเชิญท่านทั้งหลายทำบุญเป็นสมัยทำบุญ

๓.๕ เป็นผู้ได้ตามความปรารถนา ได้โดยไม่ยากไม่ลำบาก ซึ่งฉาน 4 อันมีในจิตยังเป็นเครื่องอยู่เป็นสุขใจปัจจุบัน

๔. ธรรมที่ทำให้เจ้าอาวาสเลยและดีประกอบด้วยธรรม ๕ ประการ คือ

๔.๑ ธรรมที่ทำให้เจ้าอาวาสเลย

๔.๑.๑ ไม่ใคร่ครวญ ไม่พิจารณาก่อนแล้วกล่าวตำหนิ ผู้ควรตำหนิ

๔.๑.๒ ไม่ใคร่ครวญ ไม่พิจารณาก่อนแล้วกล่าวสรรเสริญ ผู้ควรสรรเสริญ

๔.๑.๓ ไม่ใคร่ครวญ ไม่พิจารณาก่อนแล้วแสดงความไม่เลื่อมใส ให้ปรากฏ

ในที่อันไม่ควรเลื่อมใส

๔.๑.๔ ไม่ใคร่ครวญ ไม่พิจารณาก่อนแล้วแสดงความเลื่อมใสให้ปรากฏใน

ที่อันควรเลื่อมใส

๔.๑.๕ ย่อมยังศรัทธาให้ตกไป

๔.๒ ธรรมที่ทำให้เจ้าอาวาสดี

๔.๒.๑ ใคร่ครวญพิจารณาก่อนแล้วกล่าวตำหนิผู้ควรตำหนิ

๔.๒.๒ ใคร่ครวญพิจารณาก่อนแล้วกล่าวสรรเสริญผู้ควรสรรเสริญ

๔.๒.๓ ใคร่ครวญพิจารณาก่อนแล้วแสดงความไม่เลื่อมใสให้ปรากฏในที่

อันไม่ควรเลื่อมใส

๔.๒.๔ ใคร่ครวญพิจารณาก่อนแล้วแสดงความเลื่อมใสให้ปรากฏในที่อัน

ควรเลื่อมใส

๔.๒.๕ ย่อมไม่ยังศรัทธาไทยให้ตกไป

๕. ธรรมที่ทำให้เจ้าอาวาสตกต่ำ และไม่ตกต่ำ ประกอบด้วยธรรม ๕ ประการคือ

๕.๑ ธรรมที่ทำให้เจ้าอาวาสตกต่ำ

๕.๑.๑ เป็นผู้ตระหนี่อาวาส

๕.๑.๒ ตระหนี่สกุล

๕.๑.๓ ตระหนี่ลาภ

๕.๑.๔ ตระหนี่วรรณะ

๕.๑.๕ ตระหนี่ธรรม

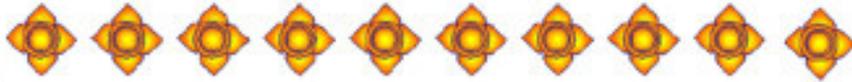
๕.๒ ธรรมที่ทำให้เจ้าอาวาสไม่ตกต่ำ

๕.๒.๑ ไม่เป็นผู้ตระหนี่อาวาส

๕.๒.๒ ไม่ตระหนี่สกุล

๕.๒.๓ ไม่ตระหนี่ลาภ

๕.๒.๔ ไม่ตระหนี่วรรณะ

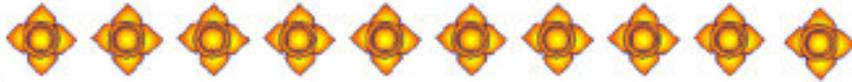

๕.๒.๕ ไม่ตระหนี่ธรรม

พระเทพรัตนกวี (บารุง มากก้อน) ใช้หลักการบริหารปกครองโดยทั่วไปที่ควรใช้ ประกอบการบริหารงานวัดให้ได้ผลดี ประสิทธิภาพสูง ท่านได้บอกว่าจะต้องให้ได้ประสิทธิภาพสูง ด้วยค่าลงทุนต่ำ พระเทพรัตนกวี (บารุง มากก้อน) ท่านมีหลักการดังนี้

๑. รู้จักกำหนดวัตถุประสงค์ เพื่อปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยดีมีประสิทธิภาพสูง
๒. รู้จักริเริ่ม อันจะยังสารประโยชน์แก่ตนเองและหมู่คณะ
๓. รู้จัก วางแผนโครงการเพื่อปฏิบัติงาน ตามนโยบายทั้งในระยะสั้น และระยะยาว
๔. รู้จักแบ่งงานและการมอบหมายอำนาจหน้าที่การงานแก่บุคคล หรือคณะบุคคลหน่วยงาน รองลงไปให้ปฏิบัติกิจกรรมหรือดำเนินโครงการต่างๆ ตามความเหมาะสมแก่สติปัญญา ความสามารถความถนัดและตามอัธยาศัยใจคอของแต่ละท่าน หรือ แต่ละกลุ่มบุคคล
๕. รู้จักประสานความสามัคคีและประสานประโยชน์ร่วมกันของหมู่คณะให้เกิดความสามัคคีปรองดองให้เห็นแก่ประโยชน์โดยรวม คือ พระพุทธศาสนาร่วมกัน ให้สำนึกในหน้าที่ รับผิดชอบตนเองและความรับผิดชอบต่อส่วนรวม
๖. รู้จักปกครองบังคับบัญชา มีการวินิจฉัย สั่งการด้วยความถูกต้อง เหมาะสมบริสุทธิ์ และ ยุติธรรม
๗. รู้จักติดตามประเมินผลงานและการรายงานเพื่อให้ทราบผลการปฏิบัติงานในแต่ละโครงการ ของแต่ละบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อให้สามารถทราบปัญหาและเพื่อพิจารณาวินิจฉัยข้อ หรือวิธีแก้ไขปัญหาในปัจจุบันและวิธีป้องกันปัญหา

พระเทพรัตนกวี (บารุง มากก้อน) เป็นพระเถระที่มีความสำคัญอย่างยิ่งและประกอบคุณูปการต่อวงการคณะสงฆ์จังหวัดพิษณุโลก ได้จัดตั้งโรงเรียนสาธิตวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราชและมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดพิษณุโลก เพื่อให้พระภิกษุสามเณรในจังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดใกล้เคียงให้ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น นอกจากนั้นท่านยังได้ให้การสนับสนุนทุนการศึกษาเพื่อการศึกษาต่อในระดับศึกษามหาบัณฑิตและการศึกษาดุษฎีบัณฑิตทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทำเยาวชนได้รับโอกาสทางการศึกษาที่สูงขึ้น นอกจากเรื่องการศึกษาที่ถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญที่ท่านได้ส่งเสริมแล้ว ท่านยังได้ทำคุณประโยชน์ ต่อสังคมอีกมากมาย ดังนี้ ท่านได้มอบปัจจัยใช้ในการก่อสร้างอาคารที่โรงพยาบาลพุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก มอบปัจจัยซื้อเครื่องมือทางการแพทย์ให้แก่โรงพยาบาลพุทธชินราช โรงพยาบาลประจำอำเภอ และสถานื่อนามัยต่างๆ ที่ได้ขอความช่วยเหลือเข้ามา มอบอุปกรณ์การเรียนแก่โรงเรียนต่างๆ ตลอดจนมอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่ยากจน ช่วยเหลือชุมชนและหน่วยงานต่างๆ ในจังหวัดพิษณุโลก ในด้านศิลปวัฒนธรรมท่านได้

ทำการบูรณะปฏิสังขรณ์โบราณสถานโบราณวัตถุต่างๆ ที่สำคัญในวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ
วรมหาวิหาร และโบราณสถานที่สำคัญในจังหวัดพิษณุโลก

เพราะฉะนั้นจึงถือได้ว่าพระเทพรัตนกวี (บำรุง มากก้อน) นั้นถือได้ว่า เป็นบุคคลสำคัญ
ของจังหวัดพิษณุโลก เป็นพระดีที่เราควรบูชาเพราะท่านได้ทำคุณประโยชน์ต่อ พระพุทธศาสนา
ต่อสังคม และเป็นพระนักพัฒนา